

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра економіки

ЗАТВЕРДЖЕНО
Економічний факультет
«18» червня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В
ЕКОНОМІЦІ З ОСНОВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ**

Галузь знань	С «Соціальні науки, журналістика, інформація міжнародні відносини»
Спеціальність	С 1 «Економіка та міжнародні економічні відносини. (Спеціалізація С 1.01 Економіка)»
Освітньо-професійна програма	«Міжнародна економіка»
Факультет	економічний
Розробники:	Мірзоєва Т.В., професор кафедри економіки, д.е.н., професор

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни Методологія і організація наукових досліджень в економіці з основами інтелектуальної власності

У сучасних умовах інтенсивного зростання обсягів наукової і науково-технічної інформації, швидкозміненості й оновлення системи наукових знань виникає потреба в якісно новій теоретичній підготовці висококваліфікованих фахівців економістів, здатних до самостійної творчої роботи, впровадження у виробництво наукомістких технологій і пристосування до умов ринкових відносин. Дисципліна «Методологія і організація наукових досліджень в економіці з основами інтелектуальної власності» сприяє формуванню у здобувачів комплексної системи уявлень про методологію наукового дослідження як галузь інтелектуальної діяльності, що забезпечує взаємозв'язок між дисциплінами різного рівня, ознайомленню з широким спектром методологічних принципів, підходів і методів наукового дослідження та формуванню наукової культури. Знання методології, теорії, техніки, методів і організації науково-дослідної діяльності в економіці допоможе здобувачам другого рівня освіти легко долучатися до професійної діяльності, втілювати наукові знання у практичну площину, сприятиме розвитку раціонального і творчого мислення.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	С «Соціальні науки, журналістика, інформація міжнародні відносини»	
Спеціальність	С І «Економіка та міжнародні економічні відносини (Спеціалізація С І.01 Економіка)»	
Освітньо-професійна програма	«Міжнародна економіка»	
Освітній ступінь	Магістр	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	15 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	15 год.	8 год.
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	60 год.	74 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування знань з питань методології, методики, технології, організації науково-дослідницької діяльності та інтелектуальної власності в економічній сфері, тобто наукового й практичного підґрунтя для ефективного проведення наукових досліджень у рамках підготовки магістерської роботи.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

здатність ідентифікувати і розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері економіки, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики;

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК 08. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні;

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 03. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки;

СК 04. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних і соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження;

СК 06. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

Програмні результати навчання (РН):

ПРН 01. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем;

ПРН 05. Дотримуватися принципів академічної доброчесності;

ПРН 08. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань;

ПРН 11. Визначати та критично оцінювати стан і тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем і процесів.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Модуль 1. Наука та наукові дослідження в сучасному світі, методологічні засади наукових досліджень														
Тема 1. Феномен науки, методологія науково-дослідної діяльності	1, 2		2	2			30	13	2	1			10	
Тема 2. Методологія та організація наукового економічного дослідження	3, 4, 5		2	2				19	1	1			17	
Тема 3. Інформаційне забезпечення наукових економічних досліджень	6,7		2	2				12	1	1			10	
Разом за модулем 1	42		6	6			30	44	4	3			37	
Модуль 2. Прикладні підходи до виконання магістерського дослідження														
Тема 1. Підготовка і оформлення наукових публікацій	8, 9		2	2			30	12	1	1			10	
Тема 2. Академічна доброчесність	10, 11		2	2				9	1	1			7	
Тема 3. Інтелектуальна власність	12, 13		2	2				12	1	1			10	
Тема 4. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження	14, 15		3	3				13	1	2			10	
Разом за модулем 2	48		9	9			30	46	4	5			37	
Курсовий проєкт (робота) з _____ (якщо є в робочому навчальному плані)			-	-	-		-		-	-	-		-	
Усього годин	90		15	15			60	90	8	8			74	

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Феномен науки, методологія науково-дослідної діяльності	2
2	Методологія та організація наукового економічного дослідження	2
3	Інформаційне забезпечення наукових економічних досліджень	2
4	Підготовка і оформлення наукових публікацій	2
5	Академічна доброчесність	2
6	Інтелектуальна власність	2
7	Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження	3
	Разом, год.	15

4. Теми практичних/семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наука, як складова культури, методологія науково-дослідної діяльності, організація наукової діяльності в Україні	2
2	Загальна характеристика методології, методи наукових досліджень, елементи наукового дослідження	2
3	Пошук і опрацювання наукової інформації, штучний інтелект у наукових дослідженнях	2
4	Підготовка і оформлення наукових публікацій (наукових статей, наукових доповідей)	2
5	Академічна доброчесність, методологічна культура й етика наукової діяльності	2
6	Основи інтелектуальної власності	2
7	Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження	3
	Разом, год.	15

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Самостійна робота до модулю 1. Наука та наукові дослідження в сучасному світі, методологічні засади наукових досліджень	30
2	Самостійна робота до модулю 2. Прикладні підходи до виконання магістерського дослідження	30
Усього за курс		60

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;

- тестування;
- захист практичних, розрахункових робіт;
- реферати, есе, тези статті;
- презентації та виступи на наукових заходах;
- захист наукових робіт.

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій і дебатів;
- метод командної роботи, мозкового штурму;

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки в НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Наука та наукові дослідження в сучасному світі, методологічні засади наукових досліджень		
Практична робота 1. Наука, як складова культури, методологія науково-дослідної діяльності, організація наукової діяльності в Україні	ПРН 1. У тому числі для забезпечення ефективної роботи над науковим дослідженням: мати дослідницькі навички, достатні для проведення прикладних досліджень із відповідного напрямку; розуміти загальні принципи та методи економічних наук, а також володіти методологією економічних наукових досліджень, застосувати їх у власному дослідженні.	15
Практична робота 2. Загальна характеристика методології, методи наукових досліджень, елементи наукового дослідження		20
Практична робота 3. Пошук і опрацювання наукової інформації, штучний інтелект у наукових дослідженнях		15
Самостійна робота 1.		20
Модульна контрольна робота 1.		30
Усього за модулем 1		100

Модуль 2. Прикладні підходи до виконання магістерського дослідження		
Практична робота 4. Підготовка і оформлення наукових публікацій (наукових статей, наукових доповідей)	ПРН 5, 8, 11. У тому числі вміти формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень) і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з економіки з використанням сучасних інструментів і технологій, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.	10
Практична робота 5. Академічна доброчесність, методологічна культура й етика наукової діяльності		10
Практична робота 6. Основи інтелектуальної власності		10
Практична робота 7. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження		20
Самостійна робота 2.		20
Модульна контрольна робота 2.		30
Усього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен		30
Усього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання	роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається з дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	списування під час контрольних робіт і екзаменів заборонені (в т. ч. з використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

- *електронний курс* із дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень в економіці з основами інтелектуальної власності» (на навчальному порталі НУБіП України eLearn <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4415>).

- *методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни:*

1. Методологія і організація наукових досліджень в економіці з основами інтелектуальної власності. Методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни. Укладачі: Байдала В.В., Мірзоева Т.В., Нагорний В.В. Київ: Видавничий центр НУБіП України, 2025. 45 с.

2. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності» для підготовки фахівців освітнього ступеня «Магістр» спеціальності 051 Економіка. Укладачі: Байдала В.В., Мірзоева Т.В., Нагорний В.В. Київ: Видавничий центр НУБіП України, 2024. 150 с.

- *підручники, навчальні посібники, практикуми:*

1. Єрмаков О.Ю., Нагорний В.В., Рубан О.О., Ярковий А.О. Практикум з основ наукових досліджень в економіці: навчальний посібник. За ред. проф. О.Ю. Єрмакова. Київ: ЦП «Компринт», 2021. 202 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Аббадія Д. Плагіат: Що потрібно знати та як запобігти плагіату. 2022. URL: <https://mindthegraph.com/blog/uk/%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D1%96%D0%B0%D1%82/>

2. Академічна доброчесність: принципи та відповідальність. 2024. URL: <https://blog.magistr.ua/akademichna-dobrochesnist/>

3. Білоусова Н.О., Гаврушкевич Н.В., Данильченко М.А. та ін. Інтелектуальна власність та патентознавство : підручник. За ред. проф. П.М. Цибульова та доц. А.С. Ромашко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 374 с.

4. Бхаттачарджи А., Ситник Н. Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках. Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. 173 с.

5. Бодров В.Г. та ін. Методологічне та інструментальне забезпечення наукових досліджень: навчальний посібник. Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. 323 с.

6. Вакуленко В.Л., Боярчук С.В. Ключові аспекти академічної доброчесності: запобігання плагіату. *Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія*. 2022. Вип. 13 (4). С. 26-34.

7. Галян О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч.-метод. видання. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 26 с.

8. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Методологія наукових досліджень: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Харків: Право, 2023. 488 с.

9. Захист прав на інтелектуальну власність. 2024. <https://legalaids.gov.ua/publikatsiyi/zahyst-prav-na-intelektualnu-vlasnist/>

10. Костін Ю.Д., Полозова Т.В., Шейко І.А., Костін Д.Ю. Теорія і методологія наукових досліджень: навчальний посібник для студентів (магістрів) усіх форм навчання. Харків: ХНУРЕ, 2021. 152 с.

11. Медвідь В., Данько Ю, Кобилянська І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях). Суми: Університетська книга, 2020. 219 с.

12. Методологія наукових досліджень в інформаційній економіці. Методичні вказівки для самостійного вивчення курсу для студентів магістрантів спеціальності 051. Укладачі: Бакушевич І.В., Берестецька О.М., 2023. 24 с.

13. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник. за ред. В.П. Горина. Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В., 2023. 170 с.

14. Методологія наукових досліджень у галузі: практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»/ Уклад.: Н.І. Бурау, В.С. Антонюк, Д.О. Півторак. Електронні текстові дані (1 файл: 0,4 Мбайт). КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 58 с.

15. Мірзоева Т.В., Гераймович В.Л. Методологічні засади розвитку лікарського рослинництва в контексті концепції сталого розвитку та регенеративного землеробства. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки. 2020. № 39. С. 28-32.

16. Holinko O., Yuldasheva N., Zhartay Z., Mirzoieva T., Petrychenko O., Hulevets V. Methodology of creation and development of information systems for technological safety of mining facilities. Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu. 2023. № 6. Pp. 127-133. <https://doi.org/10.33271/nvngu/2023-6/127>

17. Mirzoieva T., Mykolenko I., Stepasyuk L., Gutsul T., Solop A. Methodological aspects of economic study of the dairy market. Economics and Business Management. 2025. №16 (3). С. 112-128.

18. Pavlov V., Shtuler I., Gerasymchuk N., Mirzoieva T., Lisovyi A., Kucher I. Concept of national innovation system: etymologization and complications of management. Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu. 2022. № 5. P. 191-196. <https://doi.org/10.33271/nvngu/2022-5/191>

19. Самсонов В., Сільвестров А., Тачиніна О. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: навчальний посібник. К.: НУХТ, 2022. 385 с.

Інтернет-ресурси

1. Електронна бібліотека НУБіП України. *Офіційний веб сайт*. URL: <https://nubip.edu.ua/node/17325>

2. Законодавство України. *Офіційний веб сайт*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>

3. Верховна Рада України. *Офіційний веб сайт*. URL: www.rada.gov.ua

4. Кабінет Міністрів України. *Офіційний веб сайт*. URL: www.kmu.gov.ua

5. Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства. *Офіційний веб сайт*. URL: <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA>

6. Міністерство фінансів України. *Офіційний веб сайт*. URL: www.minfin.gov.ua
7. Державна служба статистики України. *Офіційний веб сайт*. URL: www.ukrstat.gov.ua
8. Національний інститут стратегічних досліджень. *Офіційний веб сайт*. URL: www.niss.gov.ua
9. ДУ «Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України». *Офіційний веб сайт*. URL: <https://ief.org.ua/#>